

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Konsekvensutredning ATA 1

Föreskrifter och allmänna råd (2016:5) om
anpassningar och avsteg för tillfälliga
anläggningsboenden

Konsekvensutredning

ATA 1

Föreskrifter och allmänna råd (2016:5)
om anpassningar och avsteg för tillfälliga
anläggningsboenden

Titel: Konsekvensutredning ATA 1
Utgivare: Boverket, juni, 2016
Diarienummer: 3.2.1 3406/2015

Rapporten kan beställas från Boverket.

Webbplats: www.boverket.se/publikationer
E-post: publikationsservice@boverket.se
Telefon: 0455-35 30 00
Postadress: Boverket, Box 534, 371 23 Karlskrona

Rapporten finns i pdf-format på Boverkets webbplats.
Den kan också tas fram i alternativt format på begäran.

Innehåll

Övergripande svar på frågor i konsekvensutredningsförordningen 5	
Inledning	11
Utgångspunkter	11
Mål.....	11
Tidigt samråd.....	11
Remissförfarandet	11
Nordisk jämförelse.....	12
Generellt om ändringarna.....	13
Konsekvenser	14
Ekonomiska konsekvenser	14
Konsekvenser för barn	14
Konsekvenser för miljön.....	15
Konsekvenser för personer med nedsatt funktionsförmåga	15
Konsekvenser ur ett jämställdhetsperspektiv.....	15
Föreskrifter och allmänna råd med konsekvenser	16
1. kap. Allmänt.....	16
2 kap. Säkerhet i händelse av brand – Allmänt	17
2 kap. Säkerhet i händelse av brand – Verksamhetsklass 4	19
2 kap. Säkerhet i händelse av brand – Verksamhetsklass 3B.....	27
2 kap. Säkerhet i händelse av brand – Verksamhetsklass 3A.....	29
3 kap. Skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö – Rumshöjd ...	29
3 kap. Skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö – Tillgång till dagsljus	30
3 kap. Skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö – Luft.....	31
3 kap. Skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö – Termiskt klimat	31
3 kap. Skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö – Fuktsäkerhet	32
3 kap. Skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö – Vatten	33
4 kap. Säkerhet vid användning – Barnsäkerhet	33
4 kap. Säkerhet vid användning – Taksäkerhet.....	34
5 kap. Skydd mot buller.....	34
6 kap. God form-, färg-, och materialverkan	35
7 kap. Tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga	36

Övergripande svar på frågor i konsekvensutredningsförordningen

I detta avsnitt finns övergripande svar på frågeställningarna enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Bakgrund

Regeringen beslutade om en ändring av plan- och byggförordningen (2011:338), PBF, från den 1 januari 2016 för tillfälliga anläggningsboenden. Med tillfälligt anläggningsboende avses enligt PBF en byggnad eller en del av en byggnad som under en begränsad tid används som en sådan förläggning som avses i 2 § första stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. Det innebär att boenden under migrationsverkets regi berörs av ändringen i PBF, men inte hem för ensamkommande flyktingbarn i kommunens regi.

Ändringen innebar att anpassningar och avsteg kan göras från följande utformningskrav och tekniska egenskapskrav i plan- och bygglagen (2010:900), PBL

- god form-, färg- och materialverkan,
- säkerhet i händelse av brand,
- skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö,
- säkerhet vid användning,
- skydd mot buller,
- lämplighet för det avsedda ändamålet och
- tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

Anpassningar och avsteg från dessa krav ska göras i den utsträckning som är skäligen i förhållande till åtgärdens art, omfattning och varaktighet. Detta får dock inte medföra en oacceptabel risk för människors hälsa och säkerhet.

Dessutom behöver följande krav inte uppfyllas alls:

- Krav på hiss
- Hushållning med energi
- Hushållning med vatten och avfall

I samband med förordningsändringen fick Boverket ett särskilt regeringsuppdrag från Näringsdepartementet att skyndsamt ta fram vägledning och därefter föreskrifter för hur de nya reglerna ska tillämpas.

Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

De nya reglerna i PBF ger stort utrymme för byggherren att göra bedömningar i det enskilda fallet. Byggnadsnämnden kan inte neka avsteg som är skäliga men har samtidigt inga prejudikat eller erfarenhet av vad som är acceptabla avsteg då denna typ av undantagsregler tidigare inte funnits.

Genom att skriva föreskrifter och allmänna råd om vilka anpassningar och avsteg som kan göras från ordinarie byggregler är förhoppningen att en mer enhetlig tillämpning av lagstiftningen kommer till stånd.

Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Alternativa lösningar

Att inte införa några föreskrifter eller allmänna råd för tillfälliga anläggningsboenden utifrån de möjligheter till anpassningar och avsteg, som finns i plan- och byggförordningen sedan den 1 januari 2016.

Effekter om inte regleringen görs

De grundläggande reglerna i lag och förordning kommer fortsatt att kunna tillämpas. Skillnaden blir att det blir svårare för byggherrar och byggnadsnämnder att avgöra vad som är skäliga anpassningar och avsteg i det enskilda fallet. Strävan efter en mer likartad bedömning i olika kommuner begränsas därmed.

Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Förutom byggnadsnämnder och byggherrar berörs de byggföretag, teknikkonsulter med flera som utför ändringar i eller uppför tillfälliga anläggningsboenden.

Andra som berörs är Migrationsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och de företag, myndigheter eller organisationer som driver tillfälliga anläggningsboenden på uppdrag av Migrationsverket.

De personer som bor i de tillfälliga anläggningsboendena berörs genom att byggreglerna, som handlar om utformning, tillgänglighet, hälsa och säkerhet anpassas till en lägre nivå.

Uppgifter om kostnadsmissiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Kostnadsaspekterna bedöms som relativt likvärdiga om föreskriften införs eller inte. Däremot försvinner vissa samordningsvinster om likartade bedömningar inte kan göras över hela landet. Om gällande regler ska tillämpas i varje enskilt fall finns också risk för fler överklaganden för att på rättslig väg få avgörande vad som är skäliga anpassningar och avsteg. Detta kan på sikt innebära ökande samhällskostnader gentemot att Boverket i en föreskrift reglerar de vanligaste anpassningarna och avstegen som är möjliga.

Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Sverige har rätt att själv reglera vilka kravnivåer som ska gälla för utformning av byggnader, samt hälsa och säkerhet för dem som vistas i byggnaderna så länge det inte utgör handelshinder i förhållande till övriga medlemstater.

Reglerna bedöms inte utgöra några handelshinder, då de inte föreskriver användande av enskilda byggprodukter. Reglerna kommer ändå att skickas på remiss till EU, så kallad notifiering då de utgör tekniska föreskrifter. Eftersom det är viktigt att regleringen kommer till stånd snabbt kommer notifieringen att göras i samband med att reglerna beslutats genom att åberopa brådskande skäl enligt artikel 6, punkten 7 a Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 (anmälningdirektivet).

Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Ändringen av PBF gäller sedan årskiftet. Boverkets föreskrifter gör det enklare att för den enskilde byggherren och byggnadsnämnden att tolka vad den innebär, men ändrar i sak inte möjligheten att göra undantag i det enskilda fallet. Det är därför bra om föreskrifterna börjar gälla så fort som möjligt.

Informationsinsatser har skett fortlöpande, bland annat genom Boverkets webbseminarier. <http://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/flyktingsituationen/webbseminarier/>

Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Reglerna berör främst de företag som utför och projekterar byggnadsåtgärder i tillfälliga anläggningsboenden. Det är svårt att bedöma hur stor andel av företagen i byggbranschen som direkt kommer att bli delaktiga i projekt, som gäller tillfälliga anläggningsboenden. Siffrorna som redovisas nedan gäller därför byggbranschen som helhet.

Antalet företag som berörs redovisas i nedanstående tabell via data från Statistiska centralbyrån (SCB). Sedan 2014 uppger inte SCB antalet anställda i företagen. Istället anges storleken på företagen. Detta innebär sammantaget att drygt 149 000 företag kan bli berörda.

	Antal företag med mindre än 10 anställda	Antal företag med 10 eller fler anställda	Totalt antal företag
Tillverkning av trä och varor av trä	1 769	346	2 115
Tillverkning av metallvaror	766	340	1 106
Byggande av hus	21 283	1 361	22 644
Specialiserad bygg- och anläggningsverksamhet	28 964	1 031	29 995
Fastighetsverksamhet	75 890	854	76 744
Arkitekt- och teknisk konsultverksamhet	16 029	613	16 642

Källa: SCB

Indirekt berörs även de företag som bedriver verksamhet i tillfälliga anläggningsboenden genom att anpassningar och avsteg kan göras från hur deras byggnader ska utformas.

Även detta antal är svårt att uppskatta, då det dels beror på det kommande behovet av tillfälliga anläggningsboenden utifrån flyktingtillströmningen och dels beror på att den stora merparten av anläggningsboenden är befintliga. De berörs därmed inte av regeländringen om deras verksamhet inte är att betrakta som tillfällig och de dessutom gör förändringar i sina byggnader.

Uppskattningsvis kan ett hundratal företag som bedriver tillfälliga anläggningsboenden beröras av reglerna varje år.

Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

Regleringen bedöms inte innebära några skillnader i administrativa kostnader. Kostnader för bygglov och andra avgifter är desamma oavsett om undantag görs eller inte.

Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Regleringen bedöms generellt enbart ge minskade kostnader då det utgör undantag från ordinarie regelverk för permanenta anläggningsboenden.

Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

De företag som har möjlighet till undantag för tillfälliga anläggningsboenden kan få konkurrensfördelar gentemot permanenta anläggningsboenden, då de kan använda en enklare utformning och billigare byggnadstekniska lösningar. Å andra sidan har de en kortare payback på sin investering eftersom verksamheten är tillfällig.

Vid en konkurrensutsatt upphandling finns det en viss risk att de som har möjlighet att göra avkall på kraven för tillgänglighet och de boendes hälsa och säkerhet har en fördel gentemot permanenta anläggningsboenden, som följer ordinarie byggregler. Bristen på anläggningsboenden för tillfället gör dock att priset inte är avgörande vid upphandling.

Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Boverket bedömer att det inte blir någon annan nämnvärd påverkan för företagen.

Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Ingen sådan hänsyn bedöms som nödvändig.

Inledning

Utgångspunkter

Utgångspunkten har varit att med kort varsel ta fram föreskrifter och allmänna råd som beskriver möjligheter till anpassningar och avsteg från ordinarie byggregler för tillfälligt anläggningsboende.

Eftersom arbetet har bedrivits under en begränsad tid har utgångspunkten inte varit att ta fram ett eget regelverk för tillfälliga anläggningsboenden utan istället utgå från hur ordinarie regler kan anpassas och vilka avsteg som är möjliga att göra.

Mål

Målet med arbetet har varit att ta fram föreskrifter som underlättar tillämpningen av de möjligheter som finns till anpassningar och avsteg från ordinarie byggregler för tillfälliga anläggningsboenden. Föreskrifterna ska underlätta för byggherrar och byggnadsnämnder att göra en likartad bedömning över hela landet.

De undantag och anpassningar som preciseras i föreskriften bör vara av sådan art, att de underlättar tillkomsten av tillfälliga anläggningsboenden i samband med uppförande av nya byggnader eller ändring av befintliga byggnader genom att de kan utföras enklare och billigare utan att oacceptabel risk för människors hälsa och säkerhet uppstår.

Tidigt samråd

En särskild hearing har skett med berörda myndigheter, bransch- och intresseorganisationer 2016-03-08. Synpunkter har även inhämtats från Boverkets referensgrupp brandskydd och i samband med möte med samrådsgruppen för funktionsnedsättningar.

Remissförfarandet

Reglerna skickades på remiss den 6 april 2016 med remisstid till den 6 maj 2016.

Nordisk jämförelse

Liknande regler om vissa undantag och anpassningar finns i såväl Danmark som Norge. Lika långtgående och generella undantag från de tekniska kraven och utformningskraven som de i Sverige finns dock inte. I Danmark handlar undantagen mest om tillfälligt omhändertagande motsvarande evakueringsboende. I Norge kan i princip inga undantag göras på brandsäkerhetskraven. Krav på sprinkler som generellt gäller flervåningsbostadshus i Norge kan dock i vissa fall ersättas med att det finns vaken personal dygnet runt.

Generellt om ändringarna

Reglerna inleds med ett allmänt kapitel som beskriver under vilka förhållanden, som reglerna är tillämpliga och generellt i vilken mån anpassningar och avsteg är möjliga.

De flesta anpassningar och avsteg har gjorts i det avsnitt som behandlar brandskydd. Brandskyddsfrågorna kom särskilt i fokus i samband med det stora antalet asylsökande under hösten 2015. Det visade sig då svårt och kostsamt att snabbt anpassa byggnader avsedda för annan verksamhet än anläggningsboende så de uppfyllde brandskyddskraven. Samtidigt finns en förhöjd brandrisk i anläggningar för tillfälligt anläggningsboende som behöver beaktas och flera anläggningar var också utsatta för anlagda bränder.

För övriga tekniska egenskapskrav och utformningskrav har anpassningar och avsteg ansetts möjliga för vissa tillgänglighetsfrågor och vissa delar vad det gäller kraven på hälsa och säkerhet.

Tillgänglighetsfrågorna har utgått från det faktum att kravet på hiss helt har undantagits av regeringen och att det är möjligt att placera personer med funktionsnedsättningar i de anläggningsboenden som är lämpade för det.

I de fall det ansetts olämpligt att göra några anpassningar och avsteg har det särskilt reglerats. Ett exempel på det är barnsäkerhet. Observera dock att de anpassningar och avsteg som normalt är möjliga att göra i samband med ändring av en byggnad i det fallet inte berörs utan fortfarande är möjliga att göra.

Föreskrifterna och de allmänna råd berör vidare enbart de tekniska egenskapskrav och utformningskrav som är möjliga att göra anpassningar och avsteg från sedan årsskiftet. Kravet på bärförmåga, stadga och beständighet går inte att göra några undantag från. Kraven på energihushållning och hushållning med vatten och avfall är däremot helt undantagna för tillfälliga anläggningsboenden.

Även om dessa undantag inte berörs i författningen kan de påverka hur man kan uppfylla andra tekniska egenskapskrav. Att kravet på energihushållning helt är undantaget kan till exempel innebära att alternativa lösningar går att använda för att uppfylla krav på ventilation och tillgång till tappvarmvatten. Mer om detta finns att läsa i Boverkets vägledning på vår kunskapsbank <http://www.boverket.se/tillfalligaanlaggningsboenden/>.

Konsekvenser

Ekonomiska konsekvenser

Hela författningens syfte är att underlätta för och minska kostnader för att uppföra tillfälliga anläggningsboenden eller ändra befintliga byggnader till tillfälliga anläggningsboenden.

Genom att främja åtgärder av kortsiktig karaktär och ge undantag från ordinarie kravnivå kan det dock i vissa fall leda till ökade kostnader i framtiden. Detta beroende på att byggnader som ska övergå från att vara tillfälliga anläggningsboenden till annan verksamhet då kan behöva anpassas till ordinarie byggregler för aktuell verksamhet. Denna typ av kostnader som ligger långt fram i tiden och beror på typ av byggnad och vad den eventuellt ska användas till i framtiden är mycket svåra att uppskatta. Det är också fritt för den enskilde att själv bestämma hur den ska nyttja sin byggnad när den inte längre används för tillfälligt anläggningsboende och om det är ekonomiskt fördelaktigt att ta höjd för det redan från början.

Sammantaget bedöms föreskriften som helhet ge minskade kostnader både för samhället och för enskilda näringsidkare.

Konsekvenser för barn

Möjlighet finns i PBF att göra anpassningar och avsteg från kraven säkerhet vid användning som rör barnsäkerhet. I föreskriften regleras särskilt att det är inte tillåtet att göra sådana undantag.

Lägre krav på brandskydd och anpassning av krav på hygien, hälsa och miljö kan i viss mån anses påverka barn då de utgör en särskilt utsatt grupp.

Sammantaget bedöms reglerna inte ge några negativa konsekvenser för barn i förhållande till om de inte införts. De fastslår snarare vikten av att inte tumma på barnsäkerhet även om det är möjligt utifrån den ändring som gjorts i PBF från den 1/1 2016.

Konsekvenser för miljön

Föreskrifterna bedöms inte ge några konsekvenser för miljön.

De tekniska egenskapskrav som har mest påverkan på miljön, det vill säga hushållning med energi, vatten och avfall, är redan helt undantagna för tillfälliga anläggningsboenden efter ändringen av PBF från årsskiftet 2016. Det ligger därmed utanför Boverkets bemyndigande att skriva föreskrifter om de tekniska egenskapskrav för tillfälliga anläggningsboenden som har konsekvenser för miljön.

Konsekvenser för personer med nedsatt funktionsförmåga

Författningen ger vissa möjligheter till anpassning och avsteg från kraven på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Avsteg har främst gjorts för personer med nedsatt rörelseförmåga, då uppfyllande av de kraven tar mer area i anspråk och därmed är mer resurskrävande. Förhållandena för dessa personer påverkas därmed negativt.

Dessa avsteg har å andra sidan varit möjliga att göra direkt ifrån förordningen sedan årsskiftet och förändras inte till det sämre i och med att de förtydligas i Boverkets föreskrift. Genom att vissa tillgänglighetsfrågor utpekas som områden där anpassningar och avsteg inte får göras får författningen i de delarna en positiv påverkan för personer med nedsatt funktionsförmåga.

Konsekvenser ur ett jämställdhetsperspektiv

De anpassningar och avsteg som görs bedöms drabba båda könen på ett likartat sätt. Möjligen kan avsteg som rör tillgänglighet, hälsa och säkerhet och brandskydd anses ha en något större påverkan på kvinnor än män då de generellt är en mer utsatt grupp. Trots det bedöms reglerna som helhet inte ha någon betydande påverkan ur ett jämställdhetsperspektiv.

Föreskrifter och allmänna råd med konsekvenser

1 kap. Allmänt

Föreskrifter och allmänna råd om författningens tillämpning (1 §)

Första stycket i föreskriften behandlar författningens tillämpningsområde.

Andra stycket i föreskriften behandlar innebörden av de allmänna råden.

Tredje stycket i föreskriften behandlar förhållandet mellan de anpassningar och avsteg som kan göras enligt denna författning och de anpassningar och avsteg som normalt alltid kan göras vid ändring av byggnader.

Fjärde stycket i föreskriften behandlar möjligheten till andra anpassningar och avsteg än dem som Boverket föreskrivit eller rekommenderat i författningen.

Slutligen ges allmänna råd om vad som avses med begränsad tid för ett tillfälligt anläggningsboende och hur begreppen åtgärdens art, omfattning och varaktighet bör tolkas. Det allmänna rådet ger även rekommendation om hur brandskyddet bör verifieras om avsteg sker enligt föreskriftens fjärde stycke.

Motiv

Underlättar förståelsen för författningens tillämpning.

Konsekvens

Hänvisningen till samtliga författningar som det går att göra anpassningar och avsteg från innebär att termer och definitioner som förekommer i dessa författningar även ska tillämpas i ATA om inget annat framgår.

Det blir tydligare att de undantag och avsteg som kan göras utifrån 3 kap. 28 § PBF är möjliga att göra utöver de anpassningar och avsteg som normalt kan göras vid ändring av byggnader.

Föreskriften tydliggör även att andra avsteg än de Boverket föreskriver eller ger råd om i författningen kan vara möjliga att göra utifrån kriterierna om åtgärdens art, omfattning och varaktighet förutsatt att de inte medför oacceptabel risk för människors hälsa och säkerhet. Observera

dock att det inte är möjligt att göra anpassningar och avsteg i de fall Boverket särskilt föreskrivit om detta.

Det allmänna rådet förtydligar att ett anläggningsboende kan betraktas som tillfälligt anläggningsboende i högst tio år.

Om anpassningar och avsteg görs från kravet på säkerhet i händelse av brand säkerställas att dessa verifieras enligt Boverkets allmänna råd om analytisk dimensionering.

Definitioner (2 §)

Definitioner på sovrum och kök för personligt bruk införs.

Motiv

Underlättar för läsaren att samma begrepp används i hela författningen.

Konsekvens

Det blir enklare och tydligare att tolka föreskriften.

2 kap. Säkerhet i händelse av brand – Allmänt

Föreskrifter (1 §) och allmänna råd till avsnitt 5:12 i BBR

Anpassningar och avsteg ska samlat dokumenteras i brandskyddsdocumentationen.

Motiv

Då vi i dagsläget inte vet hur länge avsteg och anpassningar från ordinarie byggregler kommer vara möjligt är det bra om dessa beskrivs samlat i brandskyddsdocumentationen så att de finns tydligt dokumenterade inför byggnadens framtida användning och vid tillsyn. Även i utkast på brandskyddsdocumentation, brandskyddsbeskrivning eller motsvarande är det lämpligt att denna information finns lättöverskådlig för att underlätta byggnadsnämndens bedömning vid tekniskt samråd. Boverket kan dock enbart föreskriva om krav på den färdiga byggnaden.

Konsekvenser

Genom en samlad beskrivning blir det lättare att veta vilka anpassningar och avsteg som gjorts, vilket bland annat underlättar vid tillsyn av byggnadsnämnden och räddningstjänsten och vid framtida ändring av byggnader.

Kostnaden att särskilt samla det som ändå hade behövts beskrivas i brandskyddsdocumentationen bedöms till runt 500 kronor.

Allmänt råd till avsnitt 5:21 i BBR

Allmänt råd om vilken verksamhetsklass som bör användas för tillfälligt anläggningsboende.

Motiv

Verksamhetsklass 4 är den verksamhetsklass som normalt gäller för permanenta anläggningsboenden. För tillfälliga anläggningsboenden accepteras även brandskyddskraven motsvarande de i verksamhetsklass 3B.

I vissa fall kan även brandskyddskraven i motsvarande del i verksamhetsklass 3A och 5B bli aktuella att tillämpa om det är lämpligt med hänsyn till verksamhetens art, omfattning och varaktighet.

Konsekvenser

Möjliggör att tillfälliga anläggningsboenden kan utformas med samma brandskyddskrav som gäller för verksamhetsklass 3B. Detta underlättar särskilt omvandling av befintliga byggnader men kan även göra det möjligt att uppföra tillfälliga anläggningsboenden med motsvarande brandskyddsnivå som för verksamhetsklass 3B som sedan kan omvandlas till vanliga bostäder.

I enstaka fall kan brandskydd motsvarande verksamhetsklass 3A användas om de boende har möjlighet att disponera en vanlig bostadslägenhet. Exempelvis kan då en familj placeras i ett vanligt flerbostadshus.

Verksamhetsklass 5B blir aktuell om de boende saknar förmåga att själv sätta sig i säkerhet på grund av fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar.

Allmänna råd till avsnitt 5:2513 i BBR

Utformning av sammankopplade brandvarnare kan verifieras enligt SS-EN 14604.

Motiv

Sammankopplade brandvarnare ska vara CE-märkta och uppfylla kraven för sammankopplade brandvarnare så som de beskrivs i den europeiska standarden SS-EN 14604.

Konsekvenser

Säkerställd kvalitet på sammankopplade brandvarnare.

Allmänna råd till avsnitt 5:53 i BBR

Mindre utrymmen med mycket låg brandbelastning tillåts ingå i utrymningsväg.

Motiv

Underlättar särskilt vid ändring av byggnader där vissa utrymmen har ingått i korridorerna. Exempel kan vara äldre vandrarhem, kursgårdar eller tidigare militärförläggningar.

Konsekvenser

Innebär en försämrad utrymningsituation om en brand skulle starta i något av dessa utrymmen. Ett exempel kan vara en brand i en papperskorg. Utrymmen med mer än ringa mängd brännbart material som ett linneförråd eller en tvättstuga bör därför inte betraktas som ett sådant rum som avses i forskriften.

Minskar behovet av en branddörr till dessa utrymmen samt behovet av ventilationsteknisk avskiljning. Dessa kostnader kan uppskattas till mellan 10 000 - 40 000 kronor per anslutande utrymme för en branddörr samt brandgasspjäll med styrning.

Föreskrift (2 §) till avsnitt 5:7 i BBR

Anpassningar och avsteg får inte göras från krav på räddningsmanskapets säkerhet.

Motiv

Räddningsmanskapets säkerhet påverkas negativt av övriga möjligheter till anpassningar och avsteg som t.ex. lägre krav på brandcellsindelning. Inga anpassningar och avsteg får därför göras på de särskilda krav som finns i avsnitt 5:7.

Konsekvenser

Inga konsekvenser i förhållande till ordinarie byggregler.

**2 kap. Säkerhet i händelse av brand –
Verksamhetsklass 4****Allmänna råd till avsnitt 5:22 i BBR**

Byggnader i två våningsplan kan utföras i klass Br2 även om personer inte kan förväntas ha god lokalkännedom.

Motiv

Genom att det blir möjligt att använda byggnadsklass Br2 kan det grundläggande kravet på brandceller och bärförmåga vid brand minskas från 60 till 30 minuter.

Detta bedöms underlätta tillkomsten av modulbyggnader och ändringar av befintliga byggnader i två våningsplan, då de inte behöver förstärkas för att klara ett fullständigt brandförlopp.

Vissa ytskiktsskrav blir även lägre, vilket gör att vissa befintliga byggnader i två plan inte behöver ändras lika mycket som annars skulle bli nödvändigt om de omvandlas till tillfälliga anläggningsboenden i verksamhetsklass 4.

Ändringen kan uppfattas som en relativt stor försämring av det byggnadstekniska brandskyddet. Motsvarande kravnivå har dock funnits i äldre byggregler. I nybyggnadsreglerna (NR) som gällde fram till BBR 1994 fick en- och tvåvåningshotell för mindre än 50 personer utföras i byggnadsklass Br2. I BBR fram till 2012 fick den brandavskiljande förmågan och bärförmågan vid brand vara 30 minuter i ett envåningshotell oavsett storlek.

Konsekvenser

Egendomsskyddet vid brand blir sämre, då en byggnad inte kan förväntas stå emot ett fullständigt brandförlopp. Tiden för utrymning och möjligheten att utföra räddningsinsatser minskar, då kravet på bärförmåga vid brand reduceras från 60 till 30 minuter, vilket även innebär att byggnadens egendomsskydd vid brand försämras. Utrymnings säkerheten bedöms ändå bli tillfredställande. Utrymningsstrategin i verksamhetsklass 4 är att alla ska utrymma själva i ett tidigt skede. Därför finns det krav på både snabb detektering av brand och utrymningslarm i anläggningen.

Ekonomiskt beräknas lättnaden kunna ge betydande vinster. Detta då befintliga modulbyggnader, byggbaracker och liknande enklare byggnader kan användas utan att förstärkas vad det gäller bärförmåga vid brand. Befintliga tvåvåningsbyggnader som kontor eller större bostadshus kan också enklare ändras till tillfälligt anläggningsboende utan att stommen behöver förstärkas. Andra brandskydds krav blir också enklare att uppfylla som skydd mot brand- och brandgasspridning via ventilationssystemet med brandgasspjäll.

Kostnadmässigt är det svårt att uppskatta besparingar beroende på storleken av aktuell byggnad, om det är ändring av en byggnad eller uppförande av nya byggnader m.m. Besparingar i storleksordningen femtiotusen till ett par hundra tusen kronor eller mer bedöms inte som orimligt.

Föreskrifter (3 §) och allmänna råd till avsnitt 5:31 i BBR

Föreskrift om att kompletterande brandskyddsåtgärder ska vidtas om fler än tio personer delar på ett sovrum.

Motiv

Brandskyddet i verksamhetsklass 4 är anpassat för mindre sovrum med ett fåtal personer i varje rum, t.ex. hotellrum eller gästrum i vandrarhem för upp till c:a åtta personer. Utrymnings säkerheten bygger därför främst på att säkerställa tillgången till brandtekniskt avskilda utrymningsvägar och att dessa har nödbelysning och vägledande markering.

Om sovrummet är stort och delas av många personer kan det behövas brandskyddsåtgärder även inne i sovrummet för att säkerställa att alla tryggt kan ta sig ut ur rummet. Främst kan nödbelysning vara aktuellt då vägledande markering i form av genomlysta skyltar kan vara störande. I större sovsalar som omgjorda samlingsalar för t.ex. evakueringsboende kan dock såväl vägledande markeringar som extra utrymningsvägar direkt från sovrummet vara motiverat.

Riskkällor som kök för personligt bruk, tvättmaskiner och liknande bör inte förekomma i denna typ av sovrum.

Konsekvenser

I den mån större sovsalar tidigare har utformats utan några säkerhets- höjande åtgärder utöver det som gäller för verksamhetsklass 4 blir det en ökad kostnad. Utifrån kravet på tillfredställande utrymning har Boverket dock ansett att sådana åtgärder i de flesta fall varit nödvändiga även tidigare.

Föreskrifter (4 §) och allmänna råd till avsnitt 5:323 i BBR

En utrymningsväg från sovrum kan utgöras av fönster. Allmänt råd om att fönstret bör förses med utrymningsskylt.

Motiv

Underlättar främst vid ändring av byggnader till tillfälliga anläggningsboenden genom att fönster kan utgöra utrymningsväg. Exempel skulle kunna vara evakueringsboenden i tidigare klassrum.

Genom att personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga kan placeras på andra ställen där utrymnings situationen är bättre bedöms säkerheten ändå bli tillfredsställande.

De boende ska få vetskap att fönstret från sovrum är avsett att kunna användas till utrymning. Genom att fönster särskilt avsedda för utrymning är markerade underlättas systematiskt brandskyddsarbete samt utbildning och information till de boende. Skylten blir även en markering att fönstret inte ska blockeras med möbler eller låsas med beslag som inte enkelt kan öppnas.

Skylten bör vara av den vanliga typen med vit springande gubbe på grön botten. Skylten behöver inte vara belyst, genomlyst eller efterlysende och kan placeras ovanför eller direkt på själva fönstret.

Konsekvenser

Kostnadsbesparingen är mycket svår att uppskatta men kan i vissa fall bli betydande och vara avgörande för om en byggnad är möjlig att använda som tillfälligt anläggningsboende eller inte. Kostnadsbesparingar i storleksordningen på 100 000 kronor eller mer bedöms vara möjliga.

Vid uppförande av nya byggnader blir besparingen mindre, då det kan vara lättare att få till en utrymningskorridor med två separata utrymningsvägar. Om en ny byggnad uppförs som sedan ska bli vanligt boende t.ex. studentbostäder, där utrymning genom fönster är tillåtet, kan besparingen även i nybyggnadsfallet bli betydande och underlätta utformningen.

Viss tillkommande kostnad för skyltning av fönster som används för utrymning. Skylten beräknas kosta c:a 50 till 100 kronor per fönster.

Allmänna råd till avsnitt 5:334 och 5:335 i BBR

Utrymningsvägars storlek och öppningsanordningar kan anpassas i mindre byggnader som tält och husvagnar.

Motiv

Om husvagnar eller så kallade villavagnar används är det rimligt att deras dörrar och utrymningshandtag inte behöver ändras utan kan användas som de är. För tält som används för upp till tio personer kan dragkedjor och liknande öppningsanordningar användas om det finns två utgångar.

Konsekvenser

Det blir enklare att utnyttja befintliga campinganläggningar och liknande utrustning utan att de behöver modifieras med andra krav än brandvarnare.

Allmänna råd till avsnitt 5:354 i BBR

I byggnader i högst två våningsplan avsedda för upp till 20 personer kan sammankopplade brandvarnare användas.

För byggnader i markplan där varje sovrum har utgång till det fria krävs inte manuellt utrymningslarm om det finns sammankopplade brandvarnare.

Motiv

I BBR kan brandvarnare användas för upp till fem rum eller nio personer. Genom att istället använda sammankopplade brandvarnare tillåts brandvarnare användas för upp till 20 personer.

Detta underlättar dels förtätning i den typ av byggnader som idag enbart har brandvarnare. Det möjliggör också att tält för upp till 20 personer kan användas utan att behöva installera ett automatiskt brandlarm eller manuellt utrymningslarm.

Byggnader i markplan med egen utgång från varje rum behöver inte längre ha möjlighet till manuellt aktiverat utrymningslarm, vilket kan spara kostnader.

Konsekvenser

Risk för en försämrad varning i händelse av brand då sammankopplade brandvarnare inte har samma tillförlitlighet som ett traditionellt utrymningslarm som aktiveras av ett brandlarm. Bland annat saknas övervakning för fel i systemet och risk finns att batterier tas bort m.m. I byggnader i enbart markplan där manuellt larm ersätts med sammankopplade brandvarnare fås en automatisk varning i hela byggnaden, vilket i sig är en fördel.

Genom att de flesta typer av tält som kan bli aktuella kan använda brandvarnare kan betydande kostnader sparas och även infrastrukturen i ett eventuellt tältläger förenklas mot att brandslarm skulle krävas för tält för fler än nio personer.

Eventuell kostnadsbesparing är svår att uppskatta då det beror på storlek på anläggningen. En kostnadsbesparing på 20 000–50 000 kronor kan vara en rimlig uppskattning.

Allmänna råd till avsnitt 5:544 i BBR

Avskiljande konstruktioner runt sovrumsplan i byggnader med högst två våningsplan får utföras i klass EI 30 istället för EI 60.

Motiv

Genom att minska kravet på avskiljande förmåga kan billigare och enklare konstruktioner användas mellan sovrumsplan. Detta minskar framförallt kostnaden vid ändringar av befintliga byggnader, men även vid uppförande av nya byggnader, t.ex. i form av moduler.

Ändringen kan uppfattas som en relativt stor försämring av det byggnadstekniska brandskyddet. Motsvarande kravnivå har dock funnits i äldre byggregler. I nybyggnadsreglerna (NR) som gällde fram till BBR 1994 fick en- och tvåvåningshotell för mindre än 50 personer utföras i byggnadsklass Br2 med avskiljande konstruktioner i EI 30. I BBR fram till 2012 fick den avskiljande förmågan vid brand vara 30 minuter i ett envåningshotell oavsett storlek.

Konsekvenser

Egendomsskyddet vid brand blir sämre då vissa brandceller inte kan motstå ett fullständigt brandförlopp. Tiden för utrymning och räddningsinsats minskar då det avskiljande kravet mellan sovrum minskas från 60 till 30 minuter. Utrymnings säkerheten bedöms ändå bli tillfredställande. Utrymningsstrategin i verksamhetsklass 4 är att alla ska utrymma själva i ett tidigt skede. Därför finns krav på både snabb detektering av brand och utrymningslarm i anläggningen.

Ekonomiskt beräknas lättnaden kunna ge betydande besparingar. Detta då befintliga modulbyggnader, byggbaracker och liknande byggnader kan användas utan att förstärkas vad det gäller avskiljande och bärande konstruktioner. Befintliga byggnader kan också lättare anpassas då deras väggar enklare kan ändras till att uppfylla EI 30 istället för EI 60. Andra brandskydds krav blir också enklare att uppfylla som skydd mot brand- och brandgasspridning via ventilationssystemet med brandgasspjäll.

Kostnadmässigt är det svårt att uppskatta besparingar beroende på storleken av aktuell byggnad, om det är ändring av en byggnad eller uppförande av nya byggnader m.m. Besparingar i storleksordningen från femtiotusen till ett par hundra tusen eller mer bedöms inte som orimligt.

Allmänna råd till avsnitt 5:521 och 5:62 i BBR

Fristående mindre byggnader som permanent uppställda tält och husvagnar kan ha ytskikt av klass E och lägre krav på taktäckning än normalt.

Motiv

Genom att sänka ytskiktskraven kan befintliga anordningar i form av husvagnar och liknande enklare byggnader ställas upp permanent och användas till tillfälligt anläggningsboende.

Genom att taktäckningskravet även sänks till samma kravnivå som gäller invändiga takytor kan enklare byggnader exempelvis så kallade shelters som har samma material invändigt som utvändigt användas.

Konsekvenser

Tält, husvagnar och liknande mindre byggnader får ett sämre skydd mot att en brand snabbt leder till övertändning av byggnaden. Klass E innebär att en mindre brand kan leda till övertändning på under två minuter. Å andra sidan används dess typer av byggnader i stor omfattning för campingverksamhet och då finns inga krav på brandvarnare eller brandlarm för att säkerställa en snabb utrymning.

Att kravet på utvändigt taktäckning ändras innebär större risk för flygbränder och stor brandspridning i ett tältläger eller motsvarande, särskilt om det blåser mycket. I kombination med kravet på avstånd är dock denna risk mindre än på ordinarie campingplatser.

Kostnadsbesparingen är svår att uppskatta, då vissa av dessa former av enklare byggnader annars inte hade kunnat användas alls.

Allmänna råd till avsnitt 5:61 i BBR

Byggnader i högst två plan kan placeras på ett avstånd av 5 meter under samma förhållanden som småhus enligt BBR 5:61.

Fristående mindre byggnader t.ex. tält får placeras på ett avstånd av minst 5 meter från varandra utan brandtekniskt avskiljande konstruktioner.

Motiv

Byggnader i verksamhetsklass 4 ska normalt placeras på ett avstånd på 8 meter, om de inte har en brandteknisk konstruktion eller det kan visas med analytisk dimensionering att ett kortare avstånd är möjligt. Genom att ge ett förenklat alternativ när kortare avstånd kan användas underlättas planering och projektering. Avståndet och åtgärderna motsvarar de som gäller för småhus, vilket kan underlätta om byggnaderna senare ska användas som bostäder.

Enklare byggnader utan brandteknisk klass i väggar som tält husvagnar och liknande mindre byggnader, t.ex. shelters, bör kunna placeras på ett sätt som motsvarar uppställning på en campinganläggning eller liknande anläggning och inte kräva ett avstånd på 8 meter.

Avståndet 5 meter har valts, då det tidigare varit praxis för byggnader inom samma fastighet utan att särskilda krav på brandmotstånd ställts. Detta är något längre än de avstånd som finns i MSB:s allmänna råd och kommentarer om brandskydd vid campinganläggningar (SRVFS 2004:12). Det motiveras av möjligheten av att det även går att göra avsteg från kraven på ytskikt vilket kan ge en större strålning.

Ett avstånd på 5 meter möjliggör även att brandbilar kan ta sig fram mellan byggnaderna vilket innebär att indelning i kvarter eller särskilda brandvägar för tätläger eller motsvarande inte har reglerats i denna författning.

Konsekvenser

Byggnader kan placeras ut på lämpligt avstånd utan behov av analytisk dimensionering. Det spar kostnader i storleksordningen 20 000 kronor eller mer för brandteknisk utredning och möjliggör snabbare uppställning av tält och liknande enklare byggnader om behov plötsligt skulle uppstå.

Observera att det allmänna rådet endast gäller mellan byggnader avsedda för tillfälligt anläggningsboende. Mellan ett tillfälligt anläggningsboende och en annan byggnad, t.ex. ett bostadshus på en annan fastighet, gäller ordinarie regler.

2 kap. Säkerhet i händelse av brand – Verksamhetsklass 3B

Allmänna råd till avsnitt 5:353 i BBR

I tillfälliga anläggningsboenden med brandskydd utformat enligt verksamhetsklass 3B som är försedda med boendesprinkler kan sammankopplade brandvarnare användas för tidig upptäckt och varning i händelse av brand. Alternativ kan en kombination av vanliga brandvarnare och utrymningslarm kopplat till aktivering av sprinklersystemet användas.

Motiv

Genom att minska kostnaden för en brandlarmsanläggning kan det bli mer ekonomiskt fördelaktigt att sprinkla tillfälliga anläggningsboenden med brandskydd utformat som i verksamhetsklass 3B.

Om bostäder som uppfyller ordinarie krav på bostadsutformning byggs och förses med boendesprinkler kan de därmed med enbart begränsade ytterligare kostnader användas som tillfälliga anläggningsboenden. Kostnaden för boendesprinkler vid nybyggnad är runt 250 kr/m² om det finns tillräcklig tillgång till vatten. Dessa bostäder kan sedan enkelt övergå till ordinarie bostadsmarknad.

Konsekvenser

En något försämrad varning i händelse av brand då sammankopplade brandvarnare inte har samma tillförlitlighet som ett traditionellt brand- och utrymningslarm. Bland annat saknas övervakning för fel i systemet.

Om alternativet med utrymningslarm som aktiveras av sprinklersystemet istället väljs ger det en bättre tillförlitlighet. För att få en snabb varning i brandens omedelbara närhet krävs då även att vanliga brandvarnare installeras.

Kostnaden för en grupp boenderum som är försedda med boendesprinkler minskar med runt 20 000 – 50 000 kronor beroende på typ av brandlarmsanläggning och storlek på verksamheten.

Allmänna råd till avsnitt 5:543 i BBR

Antal boende i tillfälliga anläggningsboenden med brandskydd enligt verksamhetsklass 3B ökas från 6 till 8 personer.

Spisvakt rekommenderas i allmänt råd som en kompenserande åtgärd. Spisvakten bör utformas enligt standarden SS-EN 50615.

Motiv

I de fall verksamhetsklass 3B används till tillfälliga anläggningsboenden istället för verksamhetsklass 4 kan det bero på att befintliga bostäder omvandlas till tillfälligt anläggningsboende eller att tillfälliga anläggningsboenden byggs i syfte att senare kunna omvandlas till vanliga bostäder.

Migrationsverket har i de fallen normalt placerat två personer i varje rum, vilket motsvarar sex personer i en trea. I en förtätad situation skulle fler personer i varje rum kunna vara aktuellt, alternativt att det är en större lägenhet, t.ex. en fyra. Genom att utöka antalet personer från 6 till 8 underlättas dessa möjligheter.

Konsekvenser

Fler personer riskerar att drabbas av samma brand. Risken för att brand uppkommer minskas något genom att spisvakt installeras. De utrymmande i ett tillfälligt anläggningsboende kan även i större utsträckning utrymma själva jämfört med till exempel ett HVB-hem i verksamhetsklass 3B där det kan finnas personal, som ska kunna ha kontroll över att alla har utrymt.

Genom att utöka antalet personer kan befintliga byggnader användas på ett effektivare sätt. Framförallt kan nya boenden skapas som senare kan användas till ordinarie bostäder. Att utöka personantalet möjliggör att även större bostäder kan byggas med det konceptet.

Hänvisning till standard för spisvakter innebär att enbart timer inte kan betraktas som spisvakt utan att överhettningsskydd som bryter strömmen till spisen (kategori B), eller en släckande spisvakt (kategori A, AB) bör finnas.

En vanlig spisvakt kostar ett par tusen kronor medan en släckande spisvakt kostar c:a tiotusen kronor.

2 kap. Säkerhet i händelse av brand – Verksamhetsklass 3A

Föreskrifter (5 §) till avsnitt 5 i BBR

Inga anpassningar och avsteg medges från brandskydd i verksamhetsklass 3A.

Motiv

I vissa fall där personer bor under en längre period och disponerar en egen bostadslägenhet för tillfälligt anläggningsboende, kan ett brandskydd som motsvarar det i verksamhetsklass 3A användas. Då brandskyddskraven i det fallet är relativt begränsade bör inga undantag göras.

Konsekvenser

Ordinarie regler gäller om boende i ett tillfälligt anläggningsboende sker i verksamhetsklass 3A.

3 kap. Skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö – Rumshöjd

Allmänna råd till avsnitt 3:31 i BBR

En rumshöjd på 2,10 m kan accepteras i sovrum för högst 6 personer och i övriga sovrum 2,40 m. Större utrymmen avsedda för många personer bör ha en rumshöjd på 2,70 m.

I tält, husvagnar och liknande kan ytterligare anpassning av takhöjden ske.

Motiv

Lägre takhöjd i sovrum ökar möjligheten att utnyttja befintliga byggnader t.ex. genom komplettering med entresolplan eller användning av källarutrymmen.

Konsekvenser

Boendemiljön försämras genom mindre rymd i sovrummet, vilket ställer högre krav på ventilationen. Lägre rumshöjd kan även utesluta eller begränsa möjligheten till framtida alternativ användning av byggnaden.

Kostnadsbesparingar kan ske genom att delar av befintliga byggnader kan användas, som annars inte varit möjligt.

3 kap. Skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö – Tillgång till dagsljus

Föreskrifter (1 §) och allmänna råd till avsnitt 6:322 i BBR

Vissa utrymmen behöver inte ha tillgång till direkt dagsljus.

Sovrum ska ha tillgång till dagsljus, dock behövs inte god tillgång som anges i BBR.

Motiv

Eftersom boende kan antas vistas längre tid av dygnet i anläggningens sovrum, än vad som är brukligt i bostäder, är direkt dagsljus i sovrum viktigt för trivsel och möjlighet till vädring och utrymning. I vistelserum för samvaro och fritidsaktiviteter kan begränsat krav på dagsljus möjliggöra bättre utnyttjande av framför allt befintliga byggnader.

Konsekvenser

Möjlighet till bättre utnyttjande av befintliga byggnader. Obetydlig hälsoaspekt vid boende under begränsad tid. Begränsad tillgång på dagsljus bör beaktas vid möjlighet till framtida alternativ användning av byggnader.

Allmänna råd till avsnitt 6:33 i BBR

Fönster behöver inte ha tillgång till utblick.

Motiv

Då kravet på dagsljus från samtliga utrymmen där människors vistas mer än tillfälligt kan frångås är det rimligt att inte samtidigt ställa krav på utblick för att kunna följa dygnets och årstidernas växlingar.

Konsekvenser

Ger större möjlighet att utnyttja befintliga byggnader och att inreda vindsplan med takfönster. Sämre kontakt med och minskad upplevelse av omgivningen kan påverka välbefinnandet.

3 kap. Skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö – Luft

Föreskrifter (2 §) till avsnitt 6:21 i BBR

Anpassningar och avsteg får inte göras från kraven på luftkvalitet i avsnitt 6:21 BBR.

Motiv

Då personbelastningen ofta är hög och personerna vistas i samma lokaler stora delar av dygnet finns ingen anledning att göra avsteg från kraven på god luftkvalitet.

Konsekvenser

Ordinarie krav på luftkvalitet gäller. Alternativa sätt att uppnå god luftkvalitet genom ventilation kan dock användas, då det inte finns några krav på energihushållning för tillfälliga anläggningsboenden.

3 kap. Skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö – Termiskt klimat

Allmänt råd till avsnitt 6:42 i BBR

Kravet på termisk komfort kan uppfyllas genom lufttemperatur istället för så kallad riktad operativ temperatur.

Motiv

I BBR baseras reglerna om termisk komfort på den operativa temperaturen. I tillfälliga anläggningsboenden bedöms det dock inte alltid vara möjligt att upprätthålla den komfort som den operativa temperaturen anger. Istället anger det allmänna rådet den lufttemperatur som motsvarar den operativa temperaturen i BBR.

Det allmänna rådet har kompletterats med en högsta lufttemperatur i enlighet med Folkhälsomyndighetens allmänna råd (2014:17) om temperatur inomhus. Orsaken är att det finns uppenbar risk för höga temperaturer i små rum där många människor vistas.

Konsekvenser

I rum som kan vara trångbodda blir det av flera anledningar en sämre boendekomfort. Det allmänna rådet medger att rum kan få vara trångbodda med den olägenheten att temperaturkomforten tillåts bli sämre men att inomhustemperaturen ändå bibehålls så att olägenhet för hygien och hälsan inte uppkommer.

Vid nyproduktion bedöms inte ändringen medföra någon kostnadsändring för byggnaden. Boendekostnaden per person blir lägre beroende på att lägre komfort medges.

Föreskrifter (3 §) och allmänna råd till avsnitt 6:43 i BBR

I föreskriften anges att kravet på termisk komfort inte behöver uppfyllas med hjälp av byggnadens fasta värmeinstallationer om kravet kan uppnås på annat sätt. Till föreskriften kopplas ett allmänt råd som anger att en fast värmeinstallation kan kompletteras med lös utrustning i tält, husvagnar och liknande byggnader.

Motiv

För att underlätta uppförande av tillfälliga anläggningsboenden bör det vara möjligt att använda tekniska lösningar, som innebär att funktionskraven rörande termisk komfort uppfylls med hjälp av utrustning som inte ingår i byggnadens fasta installationer. Detta möjliggör att värmesystem kan vara underdimensionerade såtillvida att de vid tillfälliga köldperioder får kompletteras med exempelvis mobila tillsatsvärmare eller annan lös utrustning.

Av 3 kap. 27 § PBF gäller att PBL:s krav på energihushållning inte behöver uppfyllas beträffande tillfälliga anläggningsboenden. Av detta följer att tekniska lösningar kan väljas utan hänsyn till dess energiförbrukning.

Konsekvenser

Det blir möjligt att uppfylla BBR:s funktionskrav i fråga om termisk komfort på flera sätt vilket ger möjlighet att utnyttja tält och liknande enkla byggnader under en större del av året

3 kap. Skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö – Fuktsäkerhet

Föreskrifter (4 §) till avsnitt 6:5323 i BBR

För utrymmen under fribärande bottenbjälklag får avsteg göras från kravet på inspekterbarhet.

Motiv

Föreskriften medger att byggnader kan grundläggas utan att ett krypbart utrymme behöver anordnas under bottenbjälklaget. Byggnader av exempelvis volyelement kan därmed placeras på befintliga hårdgjorda ytor förutsatt att mark och byggnad är utformad så att avsnitt 6:51 och

6:53 i BBR uppfylls och att byggnaden inte placeras på tjälskjutande mark.

Konsekvenser

Det blir en minskad byggkostnad genom väsentligt minskad grundläggningskostnad. Kravet i BBR på inspekterbarhet omfattar enligt Arbetsmiljöverket inte möjligheten att arbeta i kryputrymmen. Regeländringen försämrar möjligheten att okulärt lokalisera en skada, men inte möjligheten att åtgärda den då detta ofta ändå sker uppifrån.

3 kap. Skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö – Vatten

Föreskrifter (5 §) till avsnitt 6:622 i BBR

Anpassningar och avsteg får inte göras från kraven på skydd mot mikrobiell tillväxt.

Motiv

Kraven på vattenkvalitet är viktiga att upprätthålla då det är en viktig hälsoaspekt. Särskilt bör risken för mikrobiell tillväxt beaktas.

Konsekvens

Ordinarie regler för skydd mot att t.ex. legionellabakterier bildas ska tillämpas. Alternativa sätt att förse byggnader med tappvarmvatten kan dock användas, då det inte finns några krav på energihushållning för tillfälliga anläggningsboenden.

4 kap. Säkerhet vid användning – Barnsäkerhet

Föreskrifter (1 §) till avsnitt 8 i BBR

I utrymmen där barn kan förväntas vistas får Anpassningar och avsteg inte göras från kraven på barnsäkerhet.

Motiv

I tillfälliga anläggningsboenden är det inte ovanligt att barn vistas tillsammans med sin familj. De regler som gäller för barnsäkerhet i avsnitt 8 i BBR ska då tillämpas.

Konsekvens

Där barn i förskoleåldern (0-6 år) kan förväntas vistas gäller ordinarie regler för barnsäkerhet.

4 kap. Säkerhet vid användning – Taksäkerhet

Föreskrifter (2 §) och allmänna råd till avsnitt 8:24 i BBR

Tillträdesanordningar till tak, fast säkerhetsutrustning för förflyttning på tak och skyddsanordningar mot fall från tak behöver inte installeras om dessa funktioner kan uppnås på annat sätt.

Motiv

Då byggnaderna ska användas under en begränsad tid kan fasta anordningar ersättas av lös utrustning som bygghiss eller stegar.

Konsekvens

Billigare byggkostnad för tillfälliga byggnader och vid ändring av byggnader. I de fall arbeten behöver utföras på taken under tiden för det tillfälliga anläggningsboendet kan kostnaden för att hyra eller köpa utrustning som uppfyller arbetsmiljökrav på säkerhet vid takarbete däremot öka.

5 kap. Skydd mot buller

Föreskrifter (1 §) och allmänna råd till 3 kap. 13 § PBF

Anpassningar och avsteg från kraven på skydd mot buller i 3 kap. 13 § PBF får göras i alla utrymmen utom sovrummen.

Genom hänvisning till en standard i ett allmänt råd anges vilka värden som bör uppnås i sovrummen för att kravet i PBF ska anses vara uppfyllt.

Alternativ kan motsvarande värden i BBR för sömn och vila i bostäder tillämpas.

Motiv

I BBR finns inga föreskrifter eller allmänna råd om skydd mot buller vad gäller hotell eller andra tillfälliga boenden. Skälet till detta är att de boende normalt själva kan byta hotell om de inte kan sova, och det motiverar byggherren att bygga tillräckligt bra även ur bullersynpunkt.

De boende på tillfälliga anläggningsboenden kan däremot normalt inte byta boende om bullerförhållandena är sådana att de inte kan sova. Om det inte är möjligt att sova, kan detta vara en risk som är oacceptabel för dessa personers hälsa, eftersom vistelsen på dessa boenden ofta är relativt långvarig. Denna risk för ohälsa är motivet för att inte tillåta Anpassningar och avsteg i fråga om bullerskyddet i sovrummen.

Konsekvens

Det blir mindre risk för ohälsa genom att det säkerställs att sovrummen blir tillräckligt bullerskyddade. Genom hänvisningen till standarden i det allmänna rådet blir det tydligare hur PBF:s krav kan uppfyllas.

En kostnad på c:a 1 000 kr tillkommer för inköp av ljudstandarder för dem som inte har tillgång till den sedan tidigare. Kostnaden är inte orimlig, då tillfälliga anläggningsboenden kan antas projekteras och uppföras av professionella aktörer. Kommunerna antas redan ha tillgång till standarden, eftersom den även tillämpas på exempelvis undervisningslokaler och kontorslokaler.

Om kraven för sömn och vila i bostäder istället tillämpas behövs inte standarden, då värden finns direkt i BBR. Dessa värden är inte framtagna för tillfällig vistelse, men ljudnivån i sovrum bedöms ändå bli tillfredställande.

6 kap. God form-, färg-, och materialverkan

Allmänna råd till 8 kap. 1 § 2 PBL

Allmänt råd om att anpassningar och avsteg normalt kan normalt göras från kravet på god form-, färg- och materialverkan.

Motiv

Då tillfälliga anläggningsboenden endast är avsedda att användas under en begränsad tid, bör det i de flesta fall vara skäligt att göra undantag från kravet på god form-, färg- och materialverkan.

Konsekvenser

Kan möjliggöra en enklare och därmed billigare utformning av delar av en byggnads utformning. Exempelvis kan en ramp göras mindre estetiskt tilltalande så länge den uppfyller kraven på säkerhet.

Observera att det är kravet på byggnadens utformning i 8 kap. 1 § 2 PBL som är utpekad i 3 kap. 28 § PBF och som det är möjligt att göra anpassningar och avsteg från.

Att byggnader enligt 2 kap. 6 § 1 PBL ska utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan går däremot inte att göra några undantag från. Undantag är heller inte möjligt att göra från kravet på varsamhet och förbud mot förvanskning i samband med ändring av byggnader.

7 kap. Tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga

Föreskrifter (1 §) till avsnitt 3:113 i BBR

Måtten för en manuell eller liten eldriven rullstol för inomhusanvändning (inomhusrullstol) får vara dimensionerande på entréplan och även på andra plan som avses vara tillgängliga.

Motiv

Ändringen syftar till att det ska bli enklare och billigare att bygga tillfälliga anläggningsboenden genom att samma mått för rullstol kan användas i hela byggnaden.

Konsekvens

Föreskriften kan innebära vissa minskade kostnader för byggherrar. Byggnaden kommer att kunna dimensioneras för vändmått (1,30 m) för den mindre rullstolen, inomhusrullstolen.

Det medför mindre areor där en utomhusrullstol inte kommer att kunna användas. Kostnadsbesparing är mindre när det gäller nya byggnader, men möjligheter att utnyttja fler befintliga byggnader ökar.

Föreskrifter (2 §) till avsnitt 3:142 och 3:1421 i BBR

Undantag kan göras från kraven på tillgängliga och användbara entré- och kommunikationsutrymmen och på fasta och jämna gångtytor i entré- och kommunikationsutrymmen på andra plan än entréplanet.

Motiv

Ändringarna motiveras av att ett tillfälligt anläggningsboende inte behöver vara försett med hiss.

I promemorian till ändringen av PBF står det att ”Behovet av hissar i ett tillfälligt anläggningsboende kan dessutom begränsas genom att Migrationsverket har möjlighet att anvisa asylsökande med nedsatt rörelseförmåga till ett boende som är anpassat efter individens förutsättningar”. Ändringen syftar till att det ska bli enklare och billigare att bygga byggnader.

Konsekvens

Föreskriften kan medföra otillgängliga, mindre areor i entré- och kommunikationsutrymmen på andra plan än entréplanet. Resultatet kan bli enklare och billigare tillfälliga anläggningsboenden. Möjligheter att utnyttja fler befintliga byggnader ökar.

Undantag kan göras från kraven i BBR avsnitt 3:1421 på fasta och jämna gångytor i entré- och kommunikationsutrymmen på andra plan än entréplanet.

Föreskrifter (3 §) till avsnitt 3:1422–3:1424 i BBR

Anpassningar och avsteg får inte göras från kraven på utformning av ramper, kontraster och markeringar och på belysning för orientering i byggnader.

Motiv

De anpassade kraven får inte medföra en oacceptabel risk för människors hälsa och säkerhet. Vissa av tillgänglighetskraven har koppling till säkerhet, exempelvis regler om utformning av ramper, där avsteg från t.ex. krav på avåkningsskydd och rätt lutning skulle kunna medföra säkerhetsrisker.

Utifrån ett kostnadsperspektiv skulle det bli endast en liten skillnad att undanta krav på kontraster och markeringar samt belysning för orientering i byggnader. Då dessa krav på tillgänglighet dessutom minskar olycksriskerna för personer utan nedsatt orienteringsförmåga bör inga anpassningar och avsteg göras.

Konsekvens

Ordinarie regler i BBR ska tillämpas för ramper, kontrastmarkeringar och belysning för orientering i byggnader. Observera att föreskriften gäller en ramps utformning inte huruvida det ska finnas en ramp eller inte.

Även om kraven ska uppfyllas kan möjligheten till avsteg på god färg-, form-, och materialverkan möjliggöra en enklare och billigare utformning av hur kraven uppnås.

Föreskrifter (4 §) till avsnitt 3:143 i BBR

Undantag kan göras från kraven på tillgängliga och användbara dörrar och portar på andra plan än entréplanet.

Motiv

Ändringarna motiveras av att ett tillfälligt anläggningsboende inte ska behöva vara försett med hiss.

I promemorian till ändringen av PBF står det att ”Behovet av hissar i ett tillfälligt anläggningsboende kan dessutom begränsas genom att Migrationsverket har möjlighet att anvisa asylsökande med nedsatt rörelseförmåga till ett boende som är anpassat efter individens förutsättningar”. Ändringen syftar till att det ska bli enklare och billigare att bygga byggnader.

Konsekvens

Föreskriften kommer att kunna medföra otillgängliga dörrar och därmed också sämre tillgänglighet till utrymmen på andra plan än entréplanet.

Kostadsbesparingar kan göras genom enklare och billigare utformning av tillfälliga anläggningsboenden. Möjligheter att utnyttja fler befintliga byggnader ökar.

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Box 534, 371 23 Karlskrona
Telefon: 0455-35 30 00
Webbplats: www.boverket.se